

Maximálny minimalizmus...

Marián GRUPAČ

Rezenzia

Vitalita dostredivého. Minimalizmus v súčasnej slovenskej poézii a v poézii európskych krajín
Eds. Jana Juhásová – Eva Urbanová

VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2024.

Zborník z vedeckého seminára konaného 21. júna 2024 na Filozofickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku pod názvom *Vitalita dostredivého* predstavuje cenný vedecký príspevok do literárnovedného diskurzu o poetike a estetikách minimalizmu v súčasnej poézii. Ide o výstup riešenia grantovej úlohy VEGA 1/0061/22 *Podoby a funkcie minimalizmu v súčasnej slovenskej poézii*, ktorý v sebe integruje interdisciplinárne poznatky a metodologické prístupy literárnej teórie, semiotiky, kultúrnej analýzy a estetológie.

Zborník exponuje prirodzenú, organickú a premyslenú kompozíciu, tematicky členenú do štyroch základných blokov: minimalizmus v slovenskej poézii, v poézii stredoeurópskych krajín (Bulharsko, Česko, Poľsko), v poézii pre deti a napokon v intermediálnych a transdisciplinárnych presahoch. Takáto štruktúra reflektuje diverzitu výskumných pohľadov a zároveň poskytuje čitateľovi možnosť uchopiť fenomén poetického minimalizmu v jeho šírke – ako poetologický princíp, kultúrny vzorec aj estetickú stratégiu.

Texty jednotlivých autoriek a autorov predstavujú kompetentné vedecké štúdie, ktoré okrem interpretačných sond do diela konkrétnych autorov (napr. Groch, Jurolek, Briškár, Ondrejková, Prokešová) prinášajú aj širšie poetologické a genologické úvahy, pričom ich metodologická ukotvenosť (vychádzajúca z konceptov F. Mika, P. Zajaca, J. Cullera a iných) dodáva štúdiám akademickú opodstatnenú relevanciu a teoretickú hĺbku. Zvlášť oceňujem texty, ktoré odhaľujú prepojenia medzi lyrickým minimalizmom a širšími kontextami kultúrnej pamäti,

existenciálnymi otázkami či intermediálnymi praktikami (napr. vizuálna poézia, geometrická abstrakcia, mikroesej, aforizmus).

Progresívnym prínosom zborníka je nesporne aj tematizovanie minimalizmu ako esteticko-ideologickej výpovede, ktorá v stredoeurópskom priestore nadobúdala podobu tichej revolty, odporu voči ideologickému nátlaku či manifestácie duchovnej slobody. Tento aspekt zborník explicitne rozvíja najmä v častiach venovaných vizuálnej poézii Milana Adamčiaka alebo intermediálnym presahom v tvorbe súčasných autorov.

Za mimoriadne podnetné považujem rozšírenie poetologického záberu aj na detskú poéziu a krátke žánrové formy, ktoré bývajú v odbornej reflexii často marginalizované. V tomto zmysle zborník posúva výskum minimalistických tendencií do oblastí, ktoré doteraz neboli systematicky reflektované. Otvárajú sa tak nové bádateľské horizonty a táto reflexia ponúka relevantné východiská pre budúci výskum intermediálnych a transkultúrnych presahov súčasnej poézie.

V nie poslednom rade zborník *Vitalita dostredivého* prináša výnimočný vedecký štandard – či už ide o dôslednú redakčnú úpravu, transparentné metodologické postupy, bohatý poznámkový aparát alebo kvalitu jednotlivých štúdií. Vznikol ako výsledok spolupráce odborníkov z viacerých akademických inštitúcií (vrátane univerzít v Bratislave, Prešove, Banskej Bystrici, Košiciach, Trnave a Berlíne), čo sa, samozrejme, pozitívne odzrkadľuje i na pluralite perspektív a komplexnosti výkladu.

Zborník možno považovať za významný míľnik v bádaní o súčasnej poézii a poetologickom minimalizme, pričom jeho čitateľský dosah presahuje rámec literárnovednej komunity a môže osloviť aj kultúrnych teoretikov, estetikov, pedagogických pracovníkov a študentov humanitných odborov.

V tomto zmysle ide o interdisciplinárne cenný výstup, ktorý podnecuje nové interpretácie a dokazovanie poetického potenciálu minimálnych výrazových prostriedkov.

Autor

doc. Mgr. Marián Grupač, PhD.

marian.grupac@umkd.uniza.sk

Ústav mediamatika a kultúrneho dedičstva

Žilinská univerzita v Žiline

Univerzitná 8215/1

010 26 Žilina

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Profesionálne sa venuje oblasti médií, mediálnej produkcie, úlohe používania jazyka v médiách, otázkam etiky v mediálnom prostredí a literatúre.

